

Cvetje s polja modroslovskega.

(Spisal dr. Fr. L.)

(Dalje).

19. Je-li svet od Boga ali ne?

Svet se neprestano preminja. Zato nikakor ni bil vekomaj tak, kakoršen je sedaj. Kakšen pa je bil nekdanj? Ali se je kdaj začel? Ali je sam iz sebe? To vprašanje spada med najvažnejša vprašanja v modroslovju; vsak umen človek želi zvedeti, kaj je bilo s svetom nekdanj.

Materijalisti učé, da je svet sam iz sebe, ker se je naredil iz večne tvarine ali snovi. Panteisti pravijo, da se je neko večno bitje, naj se imenuje Bog ali drugače, izprevrгло v svet. Modroslovci krščanskega mišljenja pa učé, da je svet ustvarjen, to se pravi: nekdanj ga ni bilo, a neskončno bitje Bog ga je ustvarilo iz nič. Torej je to vprašanje isto, kakor če pravim: Ali je Bog ali ga ni? Gledé na to misli ogromna večina človeštva, da je ali da biva višje bitje, katero ima oblast in moč nad človekom. Bogatajci pa pravijo, da Boga ni, da si ljudje Boga samo domišljujejo. Kaj je resnično? To je kaj lahko izprevideti, ako le hočemo jasno misliti in dosledno sklepati. Tukaj ne ravnamo po navadnem šolskem načinu, marveč izbrali smo si najkrajšo pot, po kateri pridemo do trdnega prepričanja.

I. Prve dokaze dobimo tem načinom, da sklepamo na podlagi napačnih nauk.

1. Najprej recimo, da bi bil svet zares večn in sam iz sebe. Kaj potem? Tak svet bi se ne mogel preminjati. Da bi se namreč preminjal že od vekov ali brez začetka (!) in bi se preminjal v prihodnje veke in brez konca, — to je nezmisel. Večnost pred nami, večnost

za nami in večnost v premembah samih — kaj je to? Ako so prave premembe, dadó se šteti; ako so pa večne, ne dadó se šteti: torej dve stvari, ki se ne vjemata, kakor se ne vjema čveterovoglati krog.

2. Ako bi bil svet sam iz sebe, moral bi imeti vse svoje moči in stvari sam iz sebe. Čudno pač! Kakor svet sploh, moral bi tudi človek — n. pr. jaz — imeti vse moči iz sebe. Pa jih nimam: dobil sem jih od drugod, in če ne jem, izgubim jih do cela. Torej je bosa, da bi imel svet vse sam iz sebe. Zemlja dobiva gorkoto na površju od solnca, solnce je pa tudi nima samo iz sebe, kakor uči veda, drugače bi ne bilo treba premniti se mu in stiskati se. Torej je brezpametno reči, da ima svet vse sam iz sebe.

3. Ako svet ni ustvarjen, ne morem umeti, zakaj ni naša zemlja večja kakor je. Zemlja bi se bila vendar naredila tako veliko, da bi solnce ne bilo večje od nje. In ako bi bila zemlja še milijonkrat večja: iz neskončnega sveta bi se bilo dalo napraviti še milijon milijonov jednako velikih svetov. Kje pa so ti?

Kdor misli umno, najde kmalu, da svet ne more biti sam iz sebe; kdor pa vendar-le tako pravi, ne misli, kaj govori.

II. Oglejmo si sedaj naravnost svet, kolikor ga moremo poznati, in preudarimo, ali je ustvarjen ali ni.

1. Ves svet se preminja. Kar se preminja, to se začinja in se konča. Torej se je tudi svet jedenkrat začel in prej ga ni bilo. Ako ga pa ni bilo, moral ga je nekdo narediti ali stvariti, drugače bi ga tudi sedaj še ne bilo.

Prijateljstvo.